

Universitat de Lleida

GUIA DOCENT
ORIENTACIÓ
PSICOPEDAGÒGICA PER AL
DESENVOLUPAMENT
PERSONAL, ACADÈMIC I
PROFESSIONAL A
SECUNDÀRIA II

Coordinació: ARGILES FIGUEROLA, MARTA

Any acadèmic 2022-23

Informació general de l'assignatura

Denominació	ORIENTACIÓ PSICOPEDAGÒGICA PER AL DESENVOLUPAMENT PERSONAL, ACADÈMIC I PROFESSIONAL A SECUNDÀRIA II			
Codi	14468			
Semestre d'impartició	2N Q(SEMESTRE) AVALUACIÓ CONTINUADA			
Caràcter	Grau/Màster	Curs	Caràcter	Modalitat
	Màster Universitari en Psicopedagogia	1	OPTATIVA	Presencial
Nombre de crèdits assignatura (ECTS)	5			
Tipus d'activitat, crèdits i grups	Tipus d'activitat	PRAULA		TEORIA
	Nombre de crèdits	3		2
	Nombre de grups	1		1
Coordinació	ARGILES FIGUEROLA, MARTA			
Departament/s	PSICOLOGIA			
Informació important sobre tractament de dades	Consulteu aquest enllaç per a més informació.			
Idioma/es d'impartició	CATALÀ			

Professor/a (s/es)	Adreça electrònica professor/a (s/es)	Crèdits impartits pel professorat	Horari de tutoria/lloc
ARGILES FIGUEROLA, MARTA	marta.argiles@udl.cat	5	

Objectius acadèmics de l'assignatura

- Aprofundir en el procés de diagnòstic i avaluació psicopedagògica.
- Adquirir un coneixement i domini ampli d'alguns dels instruments i tècniques més utilitzades en l'avaluació de les diferents dificultats i trastorns.
- Seleccionar i fer servir indicadors i tècniques per a l'avaluació psicopedagògica.
- Conèixer eines i recursos per a l'avaluació psicopedagògica en els àmbits de la intel·ligència i del llenguatge, de manera específica.
- Comprendre el diagnòstic educatiu com a part integrant de la intervenció psicopedagògica, en general, i tots dos al servei dels objectius generals de l'escola com a institució.
- Analitzar de manera contextual i interpersonal el "cas-problema", remarcant la seva naturalesa interactiva, i evitant una visió atomitzada i parcial del mateix.
- Valorar la necessitat de col·laboració professorat / família / altres institucions / psicòleg educatiu, i la seva implicació en el procés diagnòstic, afavorint així actuacions que reverteixin en benefici del conjunt del centre educatiu.
- Aprofundir en el domini d'alguns dels instruments fonamentals a l'avaluació psicopedagògica.
- Conèixer certes tècniques i instruments d'exploració, així com saber sintetitzar i interpretar les dades aportades.
- Aplicar les experiències derivades de l'anàlisi de casos pràctics d'avaluació psicopedagògica.

Competències

Competències Genèriques:

CG1. Integrar els coneixements i avenços de la psicopedagogia en la seva actuació professional, amb actitud reflexiva i crítica, prenent decisions a partir d'una anàlisi dels problemes, integrant coneixements i enfrontant-se a la complexitat derivada d'una informació incompleta.

CG2. Implicar-se en la pròpia formació permanent, reconeixent els aspectes crítics que han de millorar l'exercici de la professió, adquirint independència i autonomia com a aprenent, i responsabilitzar-se de l'propri aprenentatge i de desenvolupament de les seves habilitats per mantenir i incrementar la competència professional.

CG3. Prendre consciència de les seves creences i estereotips sobre la pròpia cultura i altres cultures o grups, i de les seves implicacions sobre l'actuació professional respectant les diferències individuals, socials i culturals.

CG4. Saber comunicar les decisions professionals, (i conclusions), els coneixements i raons últimes que les sustenten tant a públics especialitzats com no especialitzats, d'una manera clara i adaptada a les seves necessitats.

CG5. Saber resoldre problemes en entorns nous o poc coneguts, i en contextos més amplis o multidisciplinaris, així com generar processos innovació i canvi.

CG6. Respecte als drets fonamentals d'igualtat entre homes i dones, a la promoció dels Drets Humans i als valors propis de la cultura de la pau i dels valors democràtics.

Competències Específiques:

CE1. Diagnosticar i avaluar les necessitats educatives de les persones, grups i organitzacions a partir de diferents metodologies, instruments i tècniques, considerant les singularitats de l'context on es dona l'activitat.

CE3. Organizar y gestionar servicios de orientación e intervención psicopedagógica con el fin de favorecer el desarrollo personal y/o profesional de los individuos, potenciando su capacidad de autoformación y la formación permanente.

CE4. Diseñar, implementar y evaluar programas, proyectos, servicios, políticas y prácticas socioeducativas, con el fin de dar respuesta a las necesidades de las personas, organizaciones y/o colectivos específicos.

CE5. Gestionar, liderar y dinamizar equipos favoreciendo el trabajo en redes colaborativas con los diferentes agentes e instituciones socioeducativas.

CE6. Analizar, interpretar y actuar de manera coherente con las políticas educativas derivadas de un contexto social dinámico y en continua evolución.

CE7. Motivar para la innovación en la intervención social y educativa, teniendo en cuenta los resultados de la investigación en diferentes ámbitos.

Continguts fonamentals de l'assignatura

BLOC I: EL DIAGNÒSTIC EDUCATIU I L'AVAUACIÓ DEL LLENGUATGE

Tema 1: El procés diagnòstic en educació i els problemes de llenguatge

- 1.1. Perspectiva general: informació provinent de diferents tècniques / instruments (entrevistes, observacions, etc)
- 1.2. Els tests estandarditzats i els problemes de llenguatge: utilitat de les Escales de Wechsler
 - 1.2.1. Retrospectiva: les Escales de Wechsler en el marc dels tests d'intel·ligència d'aplicació individual
 - 1.2.2. L'Escala d'Intel·ligència de Wechsler per a Nens: aplicació, correcció i interpretació.
 - 1.2.3. Casos pràctics: WISC-IV i WISC-V
 - 1.2.4. L'Escala no-verbal d'aptitud intel·lectual de Wechsler (WNV)

BLOC II: L'ADQUISICIÓ I L'AVAUACIÓ EN DIFICULTATS DEL LLENGUATGE

Tema 2: L'adquisició del llenguatge oral

- 2.1. Perspectives teòriques
- 2.2. L'etapa prelingüística
- 2.3. Desenvolupament fonològic, lèxic i semàntic, morfologia i sintaxi
- 2.4. Desenvolupament de la pragmàtica i el discurs
- 2.5. Retard de llenguatge versus trastorn

Tema 3: Algorisme en la detecció, derivació i intervenció davant les dificultats d'adquisició del llenguatge oral.

Tema 4: L'avaluació del llenguatge oral

- 4.1. Signes d'alerta i detecció precoç
- 4.2. Llenguatge oral al TDL

4.3. Tests estandarditzats i eines de detecció: PLON-R, taula de detecció CLC, ELPI, ITPA, CELF-5

4.4. Lectoescriptura al TDL

4.5. Avaluació i intervenció del llenguatge en

4.5.1. Comprensió

4.5.2. Fonètica i fonologia

4.5.3. Lèxic i semàntica

4.5.4. Morfosintaxi

4.5.5. Discurs narratiu

4.6. Casos pràctics i reeducació

Tema 5: L'adquisició de la lectura i les seves dificultats

5.1. L'adquisició de la lectura

5.2. Detecció, derivació i intervenció davant les dificultats d'adquisició de la lectura.

5.3. Diagnòstic de la dislèxia: tests estandarditzats i eines d'avaluació: Història clínica, informes, PROLEC-R, TLK, PRODISCAT, PROLEC-SE-R, TALEC, PROLEXIA

5.4. Trastorn d'adquisició de la lectura (dislèxia) i els mètodes de reeducació

5.3. Casos pràctics i reeducació

Tema 6: L'adquisició del càlcul i les seves dificultats

6.1. L'adquisició del càlcul

6.2. Detecció, derivació i intervenció davant les dificultats d'adquisició del càlcul

6.3. Test estandarditzats i eines de detecció: TEDI-MATH, Tema 3

6.4. Discalculia i els mètodes de reeducació

6.5. Casos pràctics i reeducació

Eixos metodològics de l'assignatura

En general, es combinaran exposicions de temes per part del/de la professor/a corresponent amb la realització de pràctiques en petits grups, sempre fomentant la participació activa de l'alumnat.

Donat que el temari a desenvolupar és força dens, i que les hores lectives són limitades, al llarg del curs es recomanaran lectures específiques per tal d'aprofundir sobre continguts determinats.

Sistema d'avaluació

L'avaluació es basarà en els següents elements (tenint en compte que el Bloc I té un pes total del 30% de la nota i el Bloc II un 70%):

- Dues proves escrites sobre els continguts treballats, integrades en el desenvolupament d'un cas pràctic.
 - La primera prova consistirà en omplir les dades que es requereixin dels quaderns d'anotació de les diferents proves psicomètriques del cas. Aquesta prova té un pes total del 30% en la nota global de la matèria.
 - La segona prova consistirà en la redacció i interpretació de les dades obtingudes. S'haurà de fer un

buidat d'informació de cada part i, en un apartat final, s'haurà de realitzar una valoració global/informe del cas. Aquesta prova té un pes total del 40% en la nota global de la matèria.

- Dossier d'activitats: Consistirà en la presentació de diferents activitats requerides per l'equip docent de la matèria. Aquestes activitats tindran un pes total del 30% en la nota global de la matèria.
- Totes les puntuacions es presentaran sobre 10 per facilitar-ne la comprensió.

Especificacions:

- Les activitats de recuperació quedaran restringides a les dues proves escrites (resolució de quaderns d'anotació de proves psicomètriques i buidat - redacció de valoració).
- L'alumnat es pot presentar a la recuperació d'ambdues proves de la matèria per a "pujar nota", però si obté una nota més baixa que la primera es queda amb la més baixa.
- L'alumnat que superi una activitat de recuperació, només podrà optar a la qualificació màxima de 7 en aquelles parts que recuperi (menys per a aquell alumnat que vol millorar la nota).
- Es tindrà en compte l'expressió oral i escrita.

Requisits per superar la matèria:

- Aprovar per separat cadascun dels elements d'avaluació amb un mínim del 50% del seu valor i per a cada bloc de la matèria per separat.

Alumnat d'avaluació alternativa:

L'alumnat que tingui concedida l'avaluació alternativa haurà de realitzar les mateixes evidències que la resta d'alumnat i amb els mateixos valors percentuals. La matèria té un component aplicat molt elevat. S'hauran de fer les activitats i realitzar els exàmens escrits corresponents.

Bibliografia i recursos d'informació

Acosta, V. M. i Moreno, A. M. (2001). *Dificultades del llenguatge en ambients educatius. Del retraso al trastorno específico del llenguatge*. Masson.

Aguado, G. (1995). *El desenvolupament del llenguatge de 0-3 anys*. Bases para un diseño curricular en la Educación Infantil. CEPE.

Alegría, J. (2006). Por un enfoque psicolingüístico del aprendizaje de la lectura y sus dificultades, 20 años después. *Infancia y Aprendizaje*, 29(1), 93-111

Amador, J. A. (2011). *Escala no verbal de aptitud intel·lectual de Wechsler, WNV. Documento de trabajo para uso docente*. Universitat de Barcelona

Amador, J. A. i Forns, M. (2019). *La escala de intel·ligència de Wechsler para niños, quinta edición. Documento de trabajo*. Universitat de Barcelona

Andreu, Ll., Aparici, M. i Noguera, E. (2012). *Desenvolupament i avaluació del llenguatge oral*. UOC

Andreu, Ll. (Coord.). (2013). *L'adquisició de la lectura i les seves dificultats*. UOC.

Barrio del, V. (2014). *Evaluación psicològica*. Centro de Estudios Financieros

Bas, M. (2007). *Tabla de detección de signos de alerta en el desarrollo comunicativo*. Col·legi logopedes Catalunya.

Bosch, L. (2004) *Evaluación fonològica del habla infantil*. Masson

Cohen, J. (1959). The factorial structure of the WISC at ages 7½, 10½ and 13½. *Journal of Consulting Psychology*, 23, 285-299.

Costa Neira, K. A. (1996). *Manual de pruebas de inteligencia y aptitudes*. Plaza y Valdés.

Departament d'Ensenyament (2003). *L'ús del llenguatge a l'escola*. Generalitat de Catalunya

Equipos de orientación educativa La Rioja (2012a). *L'infant de 0 a 3 anys. Guia de desenvolupament per a les famílies i el personal educador*. Departament d'Ensenyament.

http://xtec.gencat.cat/web/.content/alfresco/d/d/workspace/SpacesStore/0087/d48e6658-4868-4846-a6f7-7a36f83ea845/guia_de_desenvolupament_0-3_anys.pdf

Equipos de orientación educativa La Rioja (2012b). *L'infant de 3 a 6 anys. Guia de desenvolupament per a les famílies i el personal educador*. Departament d'Ensenyament.

https://www.autisme.com/autisme/documents/guia_de_desenvolupament_3-6_anys.pdf

Fernández-Ballesteros, R. (Dir.) (2011). *Evaluación psicológica. Concepto, métodos y estudio de casos*. Pirámide

Flanagan, D. P. i Kaufman, A. S. (2006). *Claves para la evaluación con el WISC-IV*. TEA Ediciones.

Forns, M. i Amador, J. A. (2017). *Habilidades clínicas para aplicar, corregir e interpretar las escalas de inteligencia de Wechsler*. Ediciones Pirámide.

Gallardo, J. R. i Gallego, J. L. (2003): *Manual de logopedia escolar. Un enfoque práctico*. Aljibe

Glasser, A. J. i Zimmerman, I. L. (1983). *Interpretación clínica de la Escala de Inteligencia de Wechsler para Niños* (5ª edició). TEA Ediciones.

Juárez, A. i Monfort, M. (2001). *Estimulación del lenguaje oral. Un modelo interactivo para niños con dificultades*. Entha

Kaufman, A. S. (1982). *Psicometría razonada con el WISC-R*. Manual Moderno.

Luckasson, R., Borthwick-Duyl, S., Buntinx, W. H. E., Coulter, D. L., Craig, E. M., Reeve, A., Schalock, R. L., Snell, M. E., Spitalnik, D. M., Spreat, S. i Tasse, M. J. (2002). *Mental Retardation. Definition, classification and systems of supports* (10th ed.). American Association on Mental Retardation [Traducció al castellà de M. A. Verdugo i C. Jenaro (2004). *Retraso mental: definición, clasificación y sistemas de apoyo*. Alianza Editorial].

Marchesi, A., Coll, C. i Palacios, J. (Comp.) (2002). *Desarrollo psicológico y educación. 3. Trastornos del desarrollo y necesidades educativas especiales*. Alianza

Nieva, S. (2015). Orientaciones para la intervención logopédica con niños bilingües. *Revista de Investigación en Logopedia*, 2, 71-111.

Páez-Pineda, O, Valencia, D. i Ortiz, M. (2014). Evaluación del lenguaje mediante la escala de Early Language Milestone y el método de Múnich. *Revista Salud Pública*, 16(3), 453-461

Peña Casanova, J. (2001). *Manual de Logopedia*. Masson

Puyuelo, M., Rondal, J. A. i Wiig, E. H. (2000). *Evaluación del lenguaje*. Masson.

Sattler, J. M. (1996). *Evaluación infantil*. El Manual Moderno.

Serra, M., Serrat, E., Solé, M. R., Bel, A. i Aparici, M. (2000). *La adquisición del lenguaje*. Ariel.

Solé, I. (1998). *Orientación educativa e intervención psicopedagógica*. Horsori.

Verdugo, M. A. (2003). Análisis de la definición de discapacidad intelectual de la Asociación Americana sobre Retraso Mental de 2002. *Siglo Cero Revista Española sobre Discapacidad Intelectual*, 34(1), 5-19.

Vilaseca, R., Casanovas, I. i Sala, G. (2002). Escala de llenguatge Preescolar: uns instruments d'avaluació del llenguatge per a nens i nenes amb necessitats educatives especials. *Suports*, 6(1), 81-90.

Walker, D., Gugenheim, S., Downs, M. P. i Northern, J. L. (1989). Early Language Milestone Scale and language screening of young children. *Pediatrics*, 83(2), 284-288 (Early language milestone. Escala de logros en el lenguaje temprano. Diagnóstico y tratamientos pediátricos)

Wechsler, D. (2015). *WISC-V. Escala de inteligencia de Wechsler para niños-V. Manual técnico y de interpretación*. Pearson.

Wechsler, D. i Naglieri, J. A. (2011). *Escala no verbal de aptitud intelectual de Wechsler*. Pearson.